

NATIONAL
GEOGRAPHIC

REISGIDS

sicilië

REISGIDS

sicilië

NATIONAL
GEOGRAPHIC

REISGIDS

sicilië

Tim Jepson
Fotografie: Tino Soriano

INHOUD

BEWUST REIZEN 6

DE REIS INDELEN 8

Geschiedenis en cultuur 13

Hedendaags Sicilië 14

Eten en drinken 18

Geschiedenis 22

Kunst en architectuur 30

Festivals 32

Palermo 41

Inleiding en kaart 42

De maffia 52

Een wandeling door de
noordelijke stad 58

West-Sicilië 69

Inleiding en kaart 70

La Mattanza 82

Zuid-Sicilië 87

Inleiding en kaart 88

Syracuse en Zuidoost-Sicilië 107

Inleiding en kaart 108

Een rit door de ruige Monti Iblei 118

Oost-Sicilië 123

Inleiding en kaart 124

Rondom de vulkaan 130

Noord-Sicilië 141

Inleiding en kaart 142

Buitenactiviteiten 150

REISWIJZER 157

Hotels en restaurants 166

Winkelen 180

Uitgaan en evenementen 182

REGISTER 186

FOTOVERANTWOORDING 191

BEWUST REIZEN

Verstandige reizigers gaan doelgericht op pad om alles uit hun reis te halen. Door bewust te reizen draagt u bij aan het behoud van de natuur, historie en culturele rijkdom van de plaatsen die u bezoekt. Bovendien verbetert u uw eigen reiservaring.

Hoe reist u bewust?

- Bedenk dat uw aanwezigheid van invloed is op de plaatsen die u bezoekt.
- Besteed uw tijd en geld zodanig dat u iets bijdraagt aan de couleur locale (dat maakt uw verblijf ook interessanter).
- Respecteer het natuurlijke en culturele erfgoed van uw bestemming.
- Respecteer de lokale gebruiken en tradities.
- Toon de lokale bevolking uw waardering voor de interessante of unieke aspecten van hun streek, zoals het landschap, de historische dorpjes en gebouwen, de muziek of het eten.
- Trek af en toe uw portemonnee en steun kleine ondernemers die zich inspannen om de bijzondere eigenschappen van een plaats te behouden. Zoek naar winkeltjes, restaurants, pensions en reisorganisaties die trots en hart voor hun omgeving uitstralen. Mijd bedrijven die afbreuk doen aan het karakter van een plek.
- Zorg ervoor dat u mooie herinneringen en verhalen mee naar huis neemt, in de wetenschap dat u iets hebt bijgedragen aan het voortbestaan en de ontwikkeling van uw bestemming.

Deze manier van reizen wordt geotoerisme genoemd en valt te omschrijven als 'toerisme dat het geografische karakter van een plek – omgeving, cultuur, uitstraling en erfgoed – en het welzijn van de inwoners ondersteunt of versterkt'. Meer informatie over geotoerisme is te vinden op de website www.nationalgeographic.com/travel/sustainable.

REISGIDS

sicilië

OVER DE AUTEUR EN DE FOTOGRAAF

Tim Jepson is al heel lang een hartstochtelijk liefhebber van Italië. Sinds hij afstudeerde aan Oxford University, heeft hij veel door het land gereisd, en woonde hij vijf jaar lang als schrijver en journalist in Rome. Door de jaren heen heeft hij vijftien boeken over Italië geschreven en tal van artikelen voor onder meer de *Daily Telegraph*, *Vogue* en *Condé Nast Traveller*. Hij schreef verschillende reisboeken, waaronder de *National Geographic Reisgids Italië* en de *National Geographic Reisgids Napels en Zuid-Italië*. Nu woont Jepson in Londen en werkt hij voor de *Daily Telegraph*. Hij reist nog regelmatig naar Italië en, omdat hij van wandelen en buitenactiviteiten houdt, is hij bijzonder geïnteresseerd in landelijke gebieden. Ook geniet hij erg van andere Italiaanse genoegens als het eten, de wijn, de kunst en de cultuur. Jepson heeft ook aan Italiaanse programma's voor de BBC en andere televisiezenders meegewerkt. Verder werkte hij in een slachthuis, in de bouw en als pianist en gitarist op straat en in bars door heel Europa.

Tino Soriano is geboren en getogen in Barcelona. Hij werkt als fotojournalist en als reisfotograaf. Hij is onderscheiden door de World Press Photo Foundation en won prijzen van de Unesco, Fujifilm en Fotopres. Behalve op Sicilië heeft Soriano sinds 1988 opdrachten gedaan voor National Geographic in Spanje (Catalonië, Andalusië, Galicië), Frankrijk, Italië, Portugal, Schotland en Zuid-Afrika. Zijn werk is wereldwijd verschenen in gezaghebbende tijdschriften als *Geo*, *Merian*, *Der Spiegel*, *Paris Match*, *La Vanguardia* en *El País*. Daarnaast heeft hij meegewerkt aan drie documentaires voor National Geographic Channel. Soriano heeft ook verschillende boeken geschreven, waaronder *El Futuro Existe*, een verhaal over kinderen met kanker. Hij geeft regelmatig colleges en workshops aan de Universiteit van Barcelona en is als deskundige betrokken bij expedities van National Geographic.

De reis indelen

Weinig bestemmingen overtreffen Sicilië, een eiland dat al het goede van Italië – de kunst, de cultuur, de keuken, de wijn, de bevolking en het landschap – combineert met bezienswaardigheden die behoren tot de rijke geschiedenis, en het unieke sociale en culturele erfgoed van een eiland dat zich altijd afzijdig heeft gehouden van Europa.

De historische en andere factoren die het unieke karakter van Sicilië hebben gevormd, hebben ook bijgedragen aan de huidige omstandigheden. Het eiland vraagt een andere benadering van zijn bezoekers dan de kosmopolitische steden en regio's in Midden- en Noord-Italië. Het leven is er traditioneler, de economie zwakker en de bevolking veelal armer. Hotels zijn vaak eenvoudig en het vervoer langzaam. Sicilië is in veel opzichten enigszins primitief en buiten de belangrijke toeristische bestemmingen niet altijd berekend op toeristen.

De mozaïeken in de Villa Imperiale del Casale zijn zeer de moeite waard.

Vervoersmogelijkheden

Het openbaar vervoer bestrijkt een beperkt gebied en is vaak erg traag. Om de afgelegen delen van het eiland te kunnen bereiken, hebt u een auto nodig (zie Reiswijzer, p. 160). Houd er rekening mee dat u langzaam zult moeten rijden en dat afstanden vaak groter zijn dan ze op de kaart lijken, vooral in het binnenland, het zuiden en de Madonie- en Nebrodi-gebergten. De grote snelwegen in het noorden (A9-A20) en midden (A19) zijn een uitzondering. Bedenk welke van de twee grote luchthavens (Palermo en Catania) het beste start- en eindpunt vormt, en wees erop voorbereid dat het in de middeleeuwse dorpjes en drukke steden lastig kan zijn om te parkeren en de weg te vinden.

Aangezien Sicilië omringd is door eilanden, spelen veerdiensten ook een belangrijke rol (zie Reiswijzer, p. 161). Een auto is op de kleinere eilanden vaak overbodig (fietsen en wandelen zijn goede alternatieven) en maakt de overtocht duurder en tijdrovender. Plan autohuur daarom zorgvuldig en zorg ervoor dat u de auto's bij verschillende verhuurcentra kunt ophalen en inleveren.

Als u een week de tijd hebt

De logistieke kant van een bezoek aan Sicilië brengt met zich mee dat u beter niet kunt proberen te veel in één keer te zien en dat u goed moet plannen, zodat u niet te veel tijd kwijt bent aan reizen. Stel prioriteiten. Wat wilt u het liefst zien? De Griekse

en Romeinse ruïnes in steden als Agrigento, kleine baroksteden als Noto, de veldschansen in de Nebrodi en Madonie, trekpleisters als de Etna of Stromboli, de stranden van Cefalù of de toeristische stad Taormina? Het is vrijwel onmogelijk om ze allemaal in één week te bezichtigen.

Palermo is het beste startpunt voor een algemene rondreis, terwijl de ligging van Catania gunstiger is voor een reis langs Taormina, de Etna, Syracuse en de baroksteden in het zuidoosten. Palermo is de hoofdstad van Sicilië, maar tijdens een korte rondreis zult u hier niet meer dan één nacht willen doorbrengen. U kunt het best pas een auto huren als u de stad wilt verlaten. Bezoek de kathedraal, La Martorana en het Palazzo dei Normanni en maak een wandeling door het oude centrum, langs de kerken en de markten van Ballarò en Vucciria. Bent u geïnteresseerd in archeologie en wilt u meer weten over de Griekse overblijfselen op het eiland, bezoek dan het Museo Archeologico Regionale.

Vanuit Palermo kunt u via de snelweg A29 naar de prachtige Griekse tempel van **Segesta** (76 km verderop) rijden, om vervolgens te overnachten in het sfeervolle bergdorp **Erice**. Verder zuidwaarts ligt **Agrigento**, dat u niet mag missen vanwege de Griekse tempels en het museum in de Valle dei Templi. Bekijk tijdens de rit van Erice naar Agrigento ook de zoutpannen langs de weg naar **Marsala** en de archeologische vindplaats **Selinunte**.

Na de ochtend te hebben doorgebracht in de Valle dei Templi kunt u naar **Piazza Armerina** (95 km verderop) rijden voor de mozaïeken in de Romeinse Villa Imperiale del Casale. Ga vervolgens verder naar **Syracuse** en neem daar voor een of twee nachten uw intrek in het mooie oude stadsdeel Ortigia, zodat u tijd hebt om de oude straten en het archeologische park te verkennen.

Toeristenbureau

Begin bij het Italiaans nationaal verkeersbureau ENIT (www.enit.it of www.italiantourism.com). Wilt u informatie over een specifieke stad, gebruik dan de zoektermen **turismo** en **ufficio informazioni** plus de naam van de stad. Kijk voor musea op www.museonline.it voor parken en natuureservaten op www.parks.it en voor treinen op www.trenitalia.it.

NIET MISSEN:

- Het Palazzo dei Normanni en de Cappella Palatina, Palermo **49-51**
- De kathedraal van Monreale **64-67**
- Griekse tempel van Segesta **72-73**
- Het sfeervolle Erice **76-79**
- Valle dei Templi in Agrigento **93-99**
- Villa Imperiale del Casale **102-103**
- Ortigia in Syracuse **111-114**
- De beroemde baroksteden Noto, Ragusa en Modica **116, 120, 122**
- De Etna beklimmen **126-129**
- Het theater van Taormina **139**
- De vulkaan van Stromboli **147**
- Een tocht door de bergen van de Nebrodi en Madonie **148, 152**
- De kustplaats Cefalù en zijn Normandische kathedraal **154-155**

Rijd de volgende dag ongeveer 105 km noordwaarts voor een bezoek aan de **Etna** en beëindig uw reis daarna in **Taormina**, waar u prima een dag of twee kunt verblijven. U kunt de Etna ook vanuit Taormina bezoeken, maar neem in elk geval de tijd om deze toeristische stad te bezichtigen. De ligging van Taormina is gunstig als u een vlucht vanuit het nabijgelegen **Catania** hebt geboekt. Vliegt u vanuit Palermo, dan kunt u een mooie rit door de bergen

Basisetiquette

Sicilië is in de meeste opzichten conservatiever dan het noorden en midden van Italië. Vooral de oudere generatie gaat zedig gekleed. Volg dat voorbeeld en bedek uw schouders en benen wanneer u een kerk bezoekt. Sicilianen gedragen zich vaak ook wat formeler en afstandelijker. Op het platteland is men geen toeristen gewend en wordt meestal geen Engels gesproken.

De dienstverlening verloopt vaak traag – bij bankloketten, hotelbalies,

autoverhuurbedrijven enzovoort kan enig geduld vereist zijn. Veel Italianen schromen niet om voor te dringen, dus verwacht niet dat iedereen eerlijk zijn beurt afwacht.

'Alstublieft' is *per favore* en 'graag gedaan' is *prego*. *Mi scusi* betekent 'excuseer' of 'sorry', maar als u iemand wilt passeren, zegt u *permesso*. Gebruik ter begroeting of afscheid niet het informele *ciao*, maar zeg *buon giorno* (goedendag) of *buona sera* (goedemiddag).

naar **Cefalù** maken, via de A20 (180 km) of **Randazzo** en **Gangi**. Een overnachting in Cefalù geeft u tijd om door het oude kwartier te wandelen en de Normandische kathedraal te bekijken voor u via de A9 en A29 naar het vliegveld in Palermo rijdt (een rit van 105 km).

Als u meer tijd hebt

Bij een langer bezoek kunt u meer tijd op de genoemde bestemmingen doorbrengen en er nog enkele aan toevoegen. Blijf twee dagen in **Palermo** en neem San Giovanni degli Eremiti in uw reisplan op. Breid uw stadswandeling uit naar de wijk Kalsa, waar talloze cafés en kleine galerieën gevestigd zijn, en de Galleria Regionale ten zuiden van de haven. Bezoek ook Monreale en de Catacombe. Rijd vervolgens naar **Segesta** (circa 85 km verderop), met een kleine omweg langs de stranden bij **Castellamare del Golfo** en de kust rond het **Riserva Naturale dello Zingaro**, dat een rijke historie combineert met prima wandelmogelijkheden.

Hebt u na **Erice** nog tijd voor een overnachting, bezoek dan een van de **Egadische Eilanden** (circa 48 km naar het westen). **Levanzo** ligt het dichtstbij, maar **Marettimo** biedt de mooiste wandelomgeving. Zet daarna koers naar het zuiden en rijd via **Moia** en **Selinunte** naar **Agrigento** (113 km ten zuiden van Selinunte). Bezoek eventueel ook de heuvelstad **Enna** (81 km van Agrigento). Trek, nadat u de mozaïeken in de nabijgelegen **Piazza Armerina** hebt bekeken, circa 145 km verder naar het zuiden om daar twee dagen de baroksteden **Noto**, **Ragusa** en **Modica** en het plateau van de **Monti Iblei** te verkennen. Maak een tussenstop in **Syracuse**, gevolgd door een tweedaags verblijf in of nabij Taormina (113 km ten noorden van Syracuse). Neem daar minstens een dag de tijd om de **Etna** (23 km ten zuidwesten van Taormina) te bezichtigen en eventueel te

Lokale infrastructuur

De infrastructuur is in Sicilië over het algemeen slechter dan in de rest van Italië. Dat betekent minder pinautomaten, langzamere treinverbindingen en slechtere wegen. In de zomer zijn de meeste winkels, banken, postkantoren, kerken, bezoekerscentra en musea van 13:00 tot 17:00 uur gesloten en daarna weer geopend tot 19:30 of 20:00 uur.

In cafés betaalt u bij een kassa wat u wilt bestellen, waarna u het met een bonnetje kunt ophalen aan de bar. Openbare toiletten zijn schaars en vaak niet erg netjes.

Mensen ontspannen op een terras aan het water op het pittoreske eiland Ortigia dat tot de stad Syracuse behoort.

beklimmen. De Circumetnea-spoorweg biedt een mooi uitzicht over de lagere delen van de vulkaan.

Een langere rondreis moet in elk geval een of twee dagen in de **Monti Nebrodi** (circa 60 km ten noordwesten van de Etna) omvatten en u naar **Milazzo** voeren, waar u een veerboot naar de Eolische Eilanden kunt nemen. De vulkaanuitbarstingen op **Stromboli** leveren met name 's avonds een fascinerend schouwspel op.

Wanneer gaan?

De twee beste periodes zijn half april tot eind mei en half september tot eind oktober. Als u kunt kiezen verdient de eerste periode de voorkeur, omdat in het late voorjaar het landschap op zijn mooist is en de temperaturen in de steden het aangenaamst zijn. Het is bovendien de tijd rond Pasen, waarin op Sicilië verschillende kleurrijke festivals en Goede Weekprocessies plaatsvinden. Bedenk wel

dat het weer in de bergen nog koud en wisselvallig kan zijn. In september en oktober liggen de temperaturen iets hoger en is de kans op regen kleiner, maar het landschap is dan al bruin verkleurd door de zomerzon van juli en augustus. Die zon en de bijbehorende extreme temperaturen zorgen ervoor dat de zomer een slechte tijd is om Sicilië te bezoeken.

Sicilië

SICILIË

STADSPLATTEGROND PALERMO

Teatro Massimo	Bezienswaardigheid	*****	Wandelroute
	Omtrek van het gebouw		In de tekst besproken bezienswaardigheid
	Park		
	Spoorweg		Fontein

● PALERMO

● Catania

● Erice

Bucheri

GROOT

KLEIN

Steden & plaatsen

Vliegveld

Berg

Segesta

Bezienswaardigheid

Veerbootverbinding

Spoorweg

Tunnel

Begin autoroute

Kaartverwijzing	Restaurant
Adres	Aantal kamers
Telefoonnummer	Aantal stoelen restaurant
Sluittingstijden / reistijden (wandelingen en autotochten)	Parkeerplaats
Afstand	Lift
Start/eind	Airconditioning
Hotel	Overdekt zwembad
Entreegeld varieert van	Openluchtzwembad
€ (minder dan € 4) tot	Fitnessclub
€€€€€ (meer dan € 20)	Gangbare creditcards geaccepteerd

**NATIONAL
GEOGRAPHIC
REISGIDS**

9 789021 553221

www.kosmosuitgevers.nl